

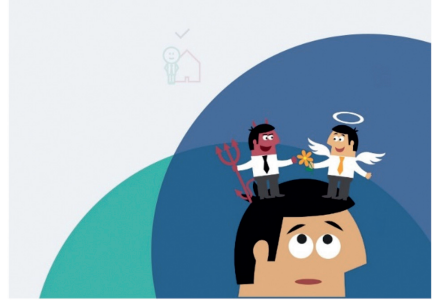
29. BÖLÜM

ADALETE GİDEN YOLDA ETİK VE BİLİM

Anooshirvan Miandji |

Nullius in verba; Yani: sorgulamadan, üzerinde derinine düşünmeden ve sınamadan yetkisi ne olursa olsun hiç kimsenin dediğini kabul etmeyin.

Bazı meslekler için yasalar en üst dereceden düşünülür. Bu mesleklerin hassasiyet dereceleri yüksektir ve etik ihlal durumlarında ortaya çıkacak hata kişinin canına zarar verecek boyutta olabilir. Bu nedenle bu türden ciddiye gerektiren meslekler yemin koymuşlardır. Eczacılık mesleği de bu grupta yer almaktadır. Etik, felsefenin bir alanıdır ve bu türden meselelerin önemi

her zaman esaslı sorular ile başlar: Neden adalet önemlidir? Adalet için neden ahlak ve bilime ihtiyacımız var? Ahlak ve bilim ayrı kavramlar mıdır? Ahlak olmadan bilim olabilir mi? Mesleki ahlak kişilikten ayrı bir tanım mıdır? Ahlaksız biri iyi bir eczacı olabilir mi? Ahlaklı biri kötü bir eczacı olabilir mi? Neden eczacılar yemin eder? Eczacılık uygulamasında ahlaklı karar vermek nedir?

Genel Tanımlar

Bilim genel anlamda bir sınıflandırma etkinliğidir ve bunu dil ile yapar. Tanımlamalar, isimlendirmeler, açıklamalar ve yorumlar, hep dil üzerinden yapılır. Dildeki sapma, tanımlamalardaki sapmaya yol açar ve kavramlar bağlamından kopar. Bu doğrultuda, özellikle mesleğin omurgası oluşturan etik değerler konusundan kullanılan dil ve bu dilin sınırlarının doğru anlaşılması, uygulamanın öncü basamağıdır. Bu yüzden bazı tanımlamalara tekrar göz atmakta yarar görülüyor.

Ahlak, bir insan toplumu içinde değerlerine uymak zorunda oldukları ortak davranış biçimleri veya kurallarıdır ki bu davranış kalıpları genelde inanç, yöresel kültür, yazılı olmayan yasa veya alışkanlıklar gibi alanlardan oluşmaktadır. Bunu

bilime ciddi zarar veren ihlaller meydana gelebilir. En ciddi vakalar imalat, tahrifat, intihal ve klinik çalışmalarda potansiyel olarak geniş kapsamlı sonuçlara yol açabilecek verilerin saklanması kaynaklanır. Bu yüzden neler yapmayacağımız neler yapacağımızdan önce gelir, zira zarar vermek faydalı olmaktan daha kolaydır.

Adaletle giden yolun kaldırım taşları etik ve bilimsel yöntemden oluşmaktadır. Alman mühendislerin deyimine göre “kalite önemlidir, ama kontrol daha önemlidir.” Mesleki etik normların uygulanmasında kimsenin tek başına örnek veya rol model olamayacağına, söz konusu etik sınırların işbirliği ve geniş uzman katılımıyla oluşacağını, etik ihlallerin caydırıcı önemler ile denetlenmesi ve en önemlisi köklü sosyal bilgiler eğitimi ile eczacıların, bireysel olarak mesleki ahlak ve etik konusunda bilinçlendirilmesi ve arzu edilen özdenetim becerilerinin geniş tabanda içselleştirilmesini sağlamaktır, çünkü bilim yapmak için gerçekler bize uymayacaktır biz gerçeklere uymak zorundayız.

Gözden Geçirme

1. Etik bilgileri içselleştirecek kadar iyi biliyor musunuz?
2. Sevdiğiniz biri etik dışı davranırsa tepkiniz ne olur?
3. Çıkarlarınız etik kurallar ile çakışırsa ne yaparsınız?
4. Yaptığınızı etik dışı bir davranış ortaya çıkarsa ne hissedersiniz?

KAYNAKLAR

1. Adil ES, David BR. Responsible Conduct of Research, Oxford University Press, 2014.
2. ALLEA (All European Academies), 2017, The European Code of Conduct for Research Integrity, https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf, (Erişim: Mayıs 2020).
3. American Pharmacists Association, Code of Ethics, <https://www.pharmacist.com/code-ethics>, 1994, (Erişim: Mayıs 2020).
4. FIP, Statement of Professional Standards: Codes of Ethics for Pharmacists, <https://www.fip.org/file/1586>, 2014 (Erişim: Mayıs 2020).
5. Francis LM. Scientific Integrity: Text and Cases in Responsible Conduct of Research, ASM Press, 2014.
6. Geoffrey H, Sarah N, Kevin T. Social Science and Pharmacy, Sociology for Pharmacists, 1-6, ISBN-13: 978-0415274883, Routledge, 2003.
7. Nicholas HS. Introduction to the Responsible Conduct of Research, U.S. Department of Health and Human Services (HHS), 2007.
8. PGEU, Professional Practice, Pharmacy Education and Training, <https://www.pgeu.eu/professional-practice/>, 2013 (Erişim: Mayıs 2020).

Resim kaynakları

1. Resim1: <https://www.elorus.com/blog/ethics-in-small-business-an-introduction/>, Erişim: Mayıs 2020 (Lisansa göre filtrelenmemiş).
2. Resim2: <https://medium.com/adviser/advising-a-client-who-has-been-dismissed-for-misconduct-7f3ac96fbfaa>, Erişim: Mayıs 2020 (Lisansa göre filtrelenmemiş)
3. Resim3: <https://lakshmbnair.com/2017/11/30/scientific-integrity-in-qualitative-research-report/>, Erişim: Mayıs 2020 (Lisansa göre filtrelenmemiş)